

Bartiméus:

Voor alle mensen
die slechtziend of blind zijn

Sensory profile kinderen met een visuele beperking SP-VI

Sensorische informatieverwerking bij kinderen met visuele beperkingen

Kinderen met een visuele beperking lopen een groter risico op het ontstaan van problemen met sensorische informatieverwerking. Ze hebben bijvoorbeeld minder kansen om deel te nemen aan bewegingsactiviteiten, waardoor ze onvoldoende feedback kunnen krijgen over hun lichaamshouding en beweging. Ook kunnen ze ander zintuigelijk gedrag vertonen dan kinderen zonder een visuele beperking, omdat ze hun zicht niet optimaal in kunnen zetten. Het kan bijvoorbeeld zijn dat ze tastprikkelers vermijden doordat deze heel onvoorspelbaar kunnen zijn.

Bartimeus, de RUG en Erasmus Medisch Centrum hebben wetenschappelijk onderzocht hoe ouders van slechtziende kinderen van drie tot en met acht jaar de sensorische informatie verwerking van hun kind beoordelen met behulp van de Sensory Profile lijst (SP-NL).

De belangrijkste resultaten zijn dat kinderen in deze leeftijdsgroep meer problemen vertonen in de prikkelverwerking vergeleken met goedziende kinderen. Hoe meer deze problemen voorkwamen, hoe meer emotionele of gedragsproblemen de kinderen hadden. De oudere kinderen met een visuele beperking (6-8 jaar) hadden meer problemen dan de jongere kinderen (3-5 jaar).

Daarnaast is ook een aanvullende lijst gemaakt met gedragingen die vooral slechtziende kinderen vertonen, zoals heen en weer wiegen met hun hoofd of lichaam, voorwerpen herhaaldelijk in de handen manipuleren of met de vingers tegen de ogen duwen. Door de scores op deze lijst te vergelijken met de scores van andere slechtziende kinderen, kan beoordeeld worden of deze kinderen die

gedragingen vaker vertonen dan hun leeftijdsgenootjes. De aanvullende items geven daarbij een indicatie of de regulerende strategieën van het kind een negatieve invloed kunnen hebben op de algehele ontwikkeling van het kind. Samen vormen beide lijsten de **SP-VI: Sensory Profile for children with Visual Impairments**.

Voor verdere informatie over dit onderzoek zie:

www.sciencedirect.com/science/article/pii/S089142222000816

Aanbevelingen

Aangeraden wordt om de sensorische informatieverwerking van slechtziende kinderen zo vroeg mogelijk in kaart te brengen en te bespreken met ouders. Wanneer dit tussen drie en vijf jaar is gedaan, is het een goed idee om dit onderzoek te herhalen tussen de 6 en 8 jaar, omdat in de loop van de tijd de informatieverwerking van het kind kan veranderen.

Als de scores van de afgenomen SP-VI van een kind afwijken (meer of minder dan bij andere kinderen voorkomen), kan een team van deskundigen (therapeuten en/of gedragswetenschappers die goed bekend zijn met de prikkelverwerking van slechtziende kinderen) samen met de ouders bepalen welke gedragingen voor kind of ouders problemen opleveren. Daarnaast is onderwerp van het gesprek of de uitkomsten te verklaren zijn door de visuele aandoening. Is het daadwerkelijk een prikkelverwerkingsprobleem of ligt er een verklaring in mogelijk lagere neurologische drempels door stress of lichamelijk ongemak? Meestal is er nog aanvullende observatie of onderzoek nodig om te komen tot een goed advies of tot behandeling.

Afname en score SP-VI

Bij slechtziende kinderen van drie tot en met acht jaar wordt de SP-NL afgenomen en gescoord. Deze wordt aangevuld met het afnemen en scoren van de lijst met aanvullende items, die op dezelfde wijze wordt ingevuld als de SP-NL. Zie Bijlages hieronder.

AANVULLENDE ITEMS OUDERVragenLIJST VOOR KINDEREN VAN 3-8 JAAR SP-VI

(Op basis van het artikel: Sensory Processing in Young Children with Visual Impairments: Use and Extension of the Sensory Profile.

Suzanne Houwen, Ralf F. A. Cox, Minette Roza, Femke Oude Lansink, Jannemieke van Wolferen en André Rietman.)

Naam Kind:

Geboortedatum:

Datum van invullen:

Ingevuld door:

Relatie tot het kind: vader/moeder/anders nl:

Instructie: de aanvullende items dienen op dezelfde manier ingevuld te worden als de instructie op de oudervragenlijst van de SP-NL

Factor/item		altijd	vaak	af en toe	zelden	nooit
F1	Zelfregulering door aanraking en beweging					
1	Houdt zich bezig met het schommelen van hoofd en/of lichaam					
2	Draait de haren om zijn/haar vinger(s) of trekt aan zijn/haar haar					
3	Manipuleert voorwerpen in een herhalende beweging					
4	Wrijft of veegt handen of voeten over oppervlakken					
5	Snuift steeds met de neus					
Ruwe scores F1						
Totale score F1						
F2	Weerstand tegen verplaatsing/auditieve verwerking					
6	Houdt er niet van om opgetild te worden					
7	Blijft zitten of liggen op dezelfde plaats					
8	Blijft bewegen terwijl er naar iemand wordt geluisterd.					
9	Er is een vertraging tussen het horen van de opdracht en het uitvoeren van opdracht					
Ruwe scores F2						
Totale score F2						
F3	Aanraken van oppervlaktes en materialen					
10	Vindt het vervelend om op een onregelmatige ondergrond te lopen, zoals bijvoorbeeld een zandpad					
11	Duwt met vingers tegen of in de ogen					
12	Loopt schuifelend met de voeten over de grond					

Sensory profile kinderen met een visuele beperking SP-VI

Bartiméus 2022

Factor/item		altijd	vaak	af en toe	zelden	nooit
13	Beweegt voorzichtig en langzaam					
Ruwe scores F3						
Totale score F3						
F4	Auditieve hyporeactiviteit					
14	Reikt niet naar speelgoed met geluid erin of naar een andere geluidsbron					
15	Richt zich niet op dagelijks terugkerende geluiden					
Ruwe scores F3						
Totale score F3						

SCOREFORMULIER SP-VI VOOR KINDEREN VAN 3-8 JAAR

(Op basis van het artikel: Sensory Processing in Young Children with Visual Impairments: Use and Extension of the Sensory Profile.

Suzanne Houwen, Ralf F. A. Cox, Minette Roza, Femke Oude Lansink, Jannemieke van Wolferen en André Rietman.)

Factor/ item		Ruwe Score	Minder dan anderen	Vergelijkbaar met anderen	Meer dan anderen	Veel meer dan anderen
F1	Zelfregulering door aanraking en beweging					
1	Houdt zich bezig met het schommelen van hoofd en/of lichaam					
2	Draait de haren om zijn/haar vinger(s) of trekt aan zijn/haar haar					
3	Manipuleert voorwerpen in een herhalende beweging					
4	Wrijft of veegt handen of voeten over oppervlakken					
5	Snuift steeds met de neus					
	totaal		-	25-20	19-17	16-5
F2	Weerstand tegen verplaatsing/auditieve verwerking					
6	Houdt er niet van om opgetild te worden					
7	Blijft zitten of liggen op dezelfde plaats					
8	Blijft bewegen terwijl er naar iemand wordt geluisterd.					
9	Er is een vertraging tussen het horen van de opdracht en het uitvoeren van opdracht					
	totaal		20	19-13	12-11	10-4
F3	Aanraken van oppervlaktes en materialen					
10	Vindt het vervelend om op een onregelmatige ondergrond te lopen, zoals bijvoorbeeld een zandpad					
11	Duwt met vingers tegen of in de ogen					

Sensory profile kinderen met een visuele beperking SP-VI

Bartiméus 2022

12	Loopt schuifelend met de voeten over de grond					
13	Beweegt voorzichtig en langzaam					
	totaal		20	19-15	14-12	11-4
F4	Auditieve hyporeactiviteit					
14	Reikt niet naar speelgoed met geluid erin of naar een andere geluidsbron					
15	Richt zich niet op dagelijks terugkerende geluiden					
	totaal		-	10-7	6-5	4-2